

ВАЛЕРИ ЦИГАНОВ

МАРСИАНСКИ РАЗКАЗИ

Превод от руски: Александър Димитров, 1976

chitanka.info

Той се загледа в марсианеца, изправен на фона на небето.

— Звезди! — каза Томас.

— Звезди! — отвърна марсианецът и на свой ред се загледа в Томас.

През тялото на марсианеца светеха ярки, бели звезди; неговата плът беше извезана със звезди също като малки погълнати прашинки в тънкия фосфоресциращ стомах на пихтиеста медуза. Звездите трептяха като виолетови очи в стомаха и гърдите на марсианеца, блестяха в китките на ръцете му като скъпоценни камъни.

— Аз виждам през вас! — каза Томас.

— И аз през вас! — отвърна марсианецът, отстъпвайки крачка назад.

Томас се оципа, усети топлината на собственото си тяло и се успокои. „Всичко е наред — помисли си той, — аз все още съществувам.“

Марсианецът докосна с ръка носа и устните си.

— Не съм безплътен — тихичко каза той.

— Аз съм жив!

Рей Бредбъри —
„Нощна среща“

— Аз именно не съм склонен да смятам човека за венец на природата — каза Петровски.

— Това е любопитно — каза Паркър.

Той отметна глава и втренчи поглед в Петровски. Имаше този неприятен навик.

— Разберете ме правилно — каза Петровски, — аз само исках да подчертая, че е глупаво да смятаме себе си за център на вселената.

Вероятно, не сме единствените представители на разума даже в нашата Галактика. А за извън нея да не говорим.

ПОСЛЕДНИЯТ МАРСИАНЕЦ

Той беше твърде стар, толкова стар, че не помнеше даже името си. Тялото му бе запазило бодростта си, погледът и слухът — остротата и само паметта... паметта понякога му изневеряваше.

Като че ли бе изминала цяла вечност, откакто остана сам. Колко странно е да чувствуваш, че си единственото разумно същество на планетата. Самотата го гнетеше, но заедно с това изпитваше и непонятна, плашеща го гордост, че цялата планета принадлежи единствено нему. С времето привикна със самотата, но гордостта разрасна до невероятни размери и измести всички останали чувства. Той нищо не искаше, нищо не чакаше и в нищо не вярваше, а само безкрай обикаляше владенията си и в очите му гореше безумие.

По-късно на Марс дойдоха хората. Той не търсеше срещи с тях, а само вътрешно се подсмиваше, уверен, че тук те няма да могат да живеят, че с течение на времето сами ще го разберат и ще си заминат. Но хората останаха, построиха в пустинята първия град и скоро на Марс нахлу лавина от преселници.

Досега той беше спокоен — хората не смееха да напускат околностите на града. И изведнъж като че ли опасностите, които ги съдържаха, се изпариха и експедиции една след друга започнаха да навлизат километри навътре в планетата. Раждаха се нови селища, появиха се и първите деца. Но не това го плашеше. Ужасно беше друго — хората не забелязваха или не разбираха следите от великата цивилизация. Прекрасните градове, чудесата на марсианското строително изкуство бяха за тях всичко на всичко разядени от времето скали със сложна система от влажни и мрачни пещери, великолепните пътища — подвижни пясъци, останките от грандиозните канали — древни тектонични пукнатини. Хората се чудеха откъде тук има толкова много сухи листа — та нали на Марс няма дървета. И горяха листата, радвайки се на възможността да се погреят на истински огън. Те смъкваха от стените това, което им приличаше на плесен и се подписваха с едри бели букви. Децата си играеха с огромните кълба от

сребърна паяжина, които родителите им донасяха от пещерите и единствен той чуваше отделните звуци от мелодиите — децата накъсваха на парчета сребърните нишки, а вятърът ги подемаше и отнасяше в пустинята, за да ги погребее завинаги в безкрайните пясъци.

За пръв път от хилядолетия насам той изпита желание да умре, но не можа да си спомни как става това.

Вече не бродеше от град в град. Спря се в древната марсианска столица и оттам безпомощно наблюдаваше, как хората прокарават пътища за своите неповратливи и шумни машини.

Установи се в крайнината, в сградата на най-големия театър на планетата. Но дойде денят, когато хората прокараха път и до неговия дом. Откри го на сутринта, след като се събуди и отчаянието му го подтикна към безумна стъпка — втурна се към хората и с всички сили завика: „Стойте! Спрете!“ Хората гледаха право в него, но не го виждаха и не чуваха отчаяните му викове.

Един от тях, с тъмносин комбинезон, натисна копчето на пулта. Последва взрив. А когато останките от скалата рухнаха на земята и прахът се разсея, човекът се обърна към съседа си и каза:

— Всичко е наред, Малцев! Можете да продължите.

— Да не гадаем — каза Паркър. — Разбира се, ние не сме сами. Но засега човекът познава само едно разумно същество — самия себе си. И защо да го лишаваме от удоволствието да смята себе си за съвършенство, макар и временно, до срещата със себеподобни! Мисля, че от това особено вреда няма да има.

— Аз пък не съм уверен — каза Петровски. — Първо: да не стане така, че човечеството впоследствие да се черви заради своята надменна самоувереност и второ: време е да свикнем с мисълта, че светът може да бъде измерен не само с човешки мерки, в противен случай рискуваме просто да не разберем братята си по разум.

АЛЕНОТО ЦВЕТЕНЦЕ

— Полюбувай се — какво цвете! — каза Хоган.

Дамер се обърна. Цветето наистина беше удивително красиво. Не беше си представял, че може да има такива цветя. Малка, яркоалена камбанка — какво по-просто от това! И в същото време каква нежност, чистота на линиите и наситеност на тона! Като че ли е изтъкано от въздух, огрян от първите лъчи на зората.

Хоган вече се катереше по каменистия склон.

— Какво правиш? — каза Дамер. — Остави го!

— Ще го занеса на годеницата си. Марсианско цветенце виж, това се казва подарък!

— Ще увехне. Откъсни го по-добре преди старта.

— Май че си прав — Хоган спря. — Дали няма да прецъфти дотогава, как мислиш?

Дамер сви рамене.

— На кораба може да опитаме да го консервираме — замислено каза Хоган.

— Навярно има и други тук.

— Добре — каза Хоган, — да рискуваме.

Той се наведе и внимателно докосна камбанката с дебелата си ръкавица. Цветето трепна, сви се и изчезна. Само синкав дим се изви между пръстите му. Хоган отскочи встрани.

— Видя ли?! — изкрещя той.

Дамер кимна. Той видя нещо повече: на голата скала, зад Хоган внезапно се появи точно такава цветенце.

— Ето още едно — каза той, макар да беше уверен, че това е същото цветенце.

Хоган се втурна към него и го побутна с пръст. Отново облаче дим и цветенцето изчезна, за да се появи няколко метра по-нататък.

— Дяволска работа... — промърмори Хоган.

— Остави го — каза Дамер, — то, явно, не иска да го вземеш.

— Глупости! — сопна се Хоган. — Цветето не може да иска. Тук се крие нещо друго...

Той докосна камбанката с върха на обувката си и, когато тя се премести няколко метра встрани, тръгна след нея.

На Дамер му се стори, че в преместването на цветенцето има някакъв смисъл. То се движеше в една посока, като че ли искаше да заведе хората някъде.

— Недей, Хоган! — още веднъж каза той.

— А, не, ще я разбера аз тая работа!

Цветенцето се местеше все по-нагоре и по-нагоре, а Хоган упорито го следваше, скачайки от камък на камък. Неочаквано един огромен скален блок се заклати под краката на Хоган. Той разпери ръце, като се опитваше да запази равновесие.

— Скачай! — извика отчаяно Дамер, но закъсна — огромният камък се преобърна като капак на чудовищен буркан и Хоган изчезна в него.

— Хоган! — закрещя Дамер. — Хоган, чуваш ли ме?!

Мълчание.

Дамер трепна — той почувствува нечий поглед в тила си и рязко се обърна. Нямаше никой. Само аленото цветенце — на същото място, където първия път го забелязаха. Дамер стисна зъби с всичка сила, но не можа да надвие треперенето си. Тогава се обърна и побягна.

— Моля ви се! — възмути се Паркър. — Лично аз ни най-малко не се съмнявам в това, че два разумни вида непременно ще намерят общ език и после това за човешките мерки е несериозно! Човек просто не е в състояние да преценява околния свят от някаква друга, не човешка гледна точка. И точно вие би трябвало да го знаете?!

ОГЪНЯТ

Малцев излезе от колата и затръшна вратата. За пръв път от два месеца насам успя да отдели един ден за почивка. Сега, в ерата на бурното заселване на Марс, още повече са необходими пътища, много истински, сигурни пътища. Едва вчера неговият отряд завърши автострадата между Централната космическа база в Порт Диксън, а от утре отново трябва да се захващат за работа. Затова пък днешният ден напълно му принадлежи и той възнамерява да го използва възможно най-добре. Макар да беше живял почти цяла година на Марс, той, всъщност, не го познаваше. Казват, че тук имало чудни места. Някой път ще разгледа всички забележителности, а днес ще се задоволи и с този малък скален масив. До най-близкото селище имаше цели сто километра и можеше да се надява, че човешки крак досега не е стъпвал тук.

Малцев отвори багажника, стовари на пясъка палатката, провизиите, тубата с вода и пренесе всичко това в подножието на най-близката скала. В сянката ѝ беше студено, прозрачен пласт слана покриваше пясъка. Обувките оставяха върху нея ясни следи. Малцев се огледа — на границата на светлината и сянката земята тъмнееше от влага и над нея се издигаше лека пара.

Зад скалната издатина имаше пещера, съвсем тясна и влажна, като всички пещери на Марс. Малцев запали фенерчето и влезе. Веднага го лъхна хлад. Наложил се да включи отоплението на куртката. Стените на пещерата бяха покрити с дебел слой скреж. Бодливи кристалчета се сипеха при шума на стъпките му и се топяха по лицето му. Под краката му хрущеше ситен чакъл. Пещерата зави надясно. Тук вече нямаше скреж. Вместо него по стените проблясваха петна от разноцветна плесен. Откъде има тук толкова пещери, помислил Малцев, и колко си приличат, като че ли някой ги е направил по един модел — на стените плесен, на пода чакъл, а понякога се натъкваш на нишки от странна паяжина.

Под краката му нещо прошумоля. Листа, огромна купчина листа. Това е чудесно, помисли си Малцев, провървя ми. Според тукашните кореняци рядко се срещат такива находки. Всъщност, това не са никакви листа, тъй като на Марс няма дървета. Известно е само, че това е единственият горивен материал на планетата от естествен произход. Значи, ще си има огън. Такъв късмет не беше очаквал. Той се наведе и взе в шепата си няколко сухи и крехки листенца, разтри ги между пръстите си и издуха от дланта си финия прах.

Марсианската „Илиада“ беше създадена още в зората на цивилизацията. Много поколения от литературоведи и историци си блъскаха главите над проблема: кой е нейният автор, но така и не стигнаха до едно мнение. Десетки градове спореха за правото да се наричат родина на великия поет... Хиляди марсиански писатели се учеха от поемата, от дълбочината на разказа, яркостта на образите и неувяхващата свежест на боите. Но само малцина успяваха да достигнат идеала.

По тъмно той прибра вещите си в машината, провери да не е забравил нещо и чак тогава изсипа от чувала събраните листа. Щом поднесе запалката, и те пламнаха. Езиците на огъня се прехвърляха от лист на лист, като ги свиваха на тънки черни тръбички. За минута обхванаха цялата купчина, запращаха и се заизвиваха към черното небе, като пръскаха хиляди искри. Малцев примижа, чувствайки как ласкавата топлинка прониква през дрехите му и на леки вълни пълзи по тялото му. Странно създание е човекът, размишляваше той, интересно, има ли във вселената друго същество, което така да обича огъня?

Огънят припламна за последен път и угасна, като остави след себе си купчинка пепел с тлеещи в нея искри. Край, помисли си Малцев, свърши отпуската ми.

От колата той не видя как поривът на вятъра подхвана пепелта и я отнесе със себе си, пръскайки я из пустинята.

— Да, така е — съгласи се Петровски, — обаче не е кой знае колко трудно да си представим свят, където развитието на разума, в зависимост от спецификата на средата, да е тръгнал по път съвсем различен от земния. Разбира се, ние не можем да си представим всички подробности, но да изведем общите принципи на зависимостта на еволюцията на разума от средата може и трябва, иначе много е възможно и да не забележим чуждия разум, тъй като от наша гледна точка това няма да е дори живот, да не говорим за разум.

ИГРАЧКАТА

— Подай ми ръка — каза Скот, но Драйдън само поклати глава, като продължаваше да се отдалечава от ямата.

Най-после спря.

— Не, Ричард — каза той, — с теб е свършено. И аз няма да ти помогна, никой няма да ти помогне, сам знаеш това.

Скот отвратително изруга. Ръцете му вече посиняваха, а ноктите направо излъчваха синина.

— Върви си — прохриптя той, — върви си веднага. Остави ме сам.

Драйдън кимна, без да сваля поглед от ръцете му.

— Изчезвай! — избухна Скот. — Това поне можеш да направиш?!

Драйдън събра разхвърляното снаряжение, засуети се.

— Нищо ли не искаш да предадеш? — виновно попита той.

— Нищо! Отивай си!

— Сбогом! — каза Драйдън и припряно закрачи между дюните.

Скот не отвърна, но очите му бяха пълни с ненавист. Той почака Драйдън да се скрие зад дюните, измъкна с вдървената си ръка бластера от кобура и го постави пред себе си на края на ямата. Драйдън е прав — когато човек попадне в лапите на „лазурната смърт“, няма на какво да се надява. Остава му да събере цялото си мъжество и да умре достойно, доколкото е възможно при тези обстоятелства. Той знаеше прекрасно всичко това, но не се сдържа, наруга Драйдън без всякаква причина, пък и кой ли би се сдържал? Драйдън даже се почувствува виновен, макар че каква ли вина можеше да има. Просто на него му провървя и в клопката попадна не той, а Скот. Можеше да стане и обратното. Тогава Скот би го напуснал, точно така, без да подаде ръка на обречения си другар.

Той се опита да раздвижи краката си, но не ги усещаше. Може би вече наистина няма крака — превърнали са се в синкаво желе. Макар че, едва ли — крайт на ямата постарому беше на нивото на лицето му.

Той изобщо не усещаше болка. Тялото му беше изтръпнало и почти не му се подчиняваше. Струва ли си да чакам, помисли той, не е ли по-добре да свърша веднага? Мнозина така и правеха в неговото положение. Но някаква безумна надежда му пречеше да постъпи така. Той се усмихна и постави ръката си върху дръжката на бластера, но тутакси я отдръпна, опасявайки се, че няма да устои пред изкушението.

Започна да мисли за Земята, за добрата Земя, където можеш да ходиш навсякъде, без да рискуваш да пропаднеш в зловонното гнездо на лазурната птица, където слънцето е ласкаво, топло и въздухът гъст, та чак ти се струва, че можеш да го пиеш. Честно казано, когато долетя тук, той знаеше какво го очаква. Хората загиват на Марс много често, отколкото в останалите кътчета на Слънчевата система; загиват по най-различни причини и „лазурната смърт“ е само най-страшната от тях. Нека това му бъде утешение. Не е толкова обидно, когато умираш по най-ужасния възможен начин.

Пръв загина Лазарев, началникът на руската база — преди двадесет години. Заедно с него загинаха още трима — опитаха се да помогнат на другаря си. Тогава още не знаеха, че е достатъчно само да се докоснеш до пострадалия, за да се отправиш заедно с него на оня свят. Оттогава загинаха петнадесетима човека, а средство против болестта така и не откриха. Не се научиха даже да откриват гнездата на лазурките, така изкусно се криеха те под тънкия слой пясък. Единственият начин да откриеш гнездото беше да пропаднеш в него.

Краят на ямата трепна и бързо запълзя нагоре. Започна, помисли Скот. Както и преди не чувствуваше болка. До бластера не се и докосна. Беше го страх, но все пак му мина през ума, че да умреш от „лазурната смърт“ е донякъде даже почетно.

Синкавото светещо желе се затвори над главата му. Повърхността бавно се изду и промени цвета си. Потръпващото хълмче растеше, разслояваше се на листа и сега преливаше във всички цветове на дъгата. Странното образуване наподобяваше огромно цвете с непропорционално дебело стъбло. То беше красиво, но със зловеща, отблъскваща красота.

Цветето се оказа нетрайно — след минута се сви, посиня и изчезна. Желеобразната маса изпълни ямата до ръба и се втвърди.

Вятърът довърши останалото. Той навя пясък и напълно скри и последните следи на най-страшната клопка на Марс.

Марсианците, както и хората, много обичаха своите деца. А техните деца, както и земните палавници, повече от всичко на света обичаха игрите. Разбира се, те бяха за по-големите деца. Най-малките до самозабрава се трудеха над пясъка, както и земните си връстници. Имаха си и пясъчници, наистина, не съвсем същите като тези на Земята. Достатъчно беше малкият дебеланко да хвърли шепа пясък в пясъчника и от недрата му се появяваше необикновено красиво цвете. Даже възрастните се поддаваха на изкушението и понякога, в свободното си време, вземаха участие в детската игра.

Оставени сами на себе си пясъчниците постепенно се преродиха. Те примамваха животните и ги поглъщаха. Скоро на планетата не остана нито едно живо същество. Но пясъчниците отново се приспособиха — изпаднаха в „зимен сън“.

А после пристигнаха хората...

Паркър се разсмя.

— Скъпи колега — каза той, — не очаквах, че у вас има още толкова неизживяно детство. Да допуснем, че сте прав. Да допуснем, че сме създали модел на друг свят. Но какъв е смисълът? Къде е гаранцията, че ще попаднем именно в такъв свят и ще можем да използваме изводите си?

САМОТНИЯТ ВЯТЪР

Той полегна за минутка сред пясъчните дюни, ласкаво се притисна към загладените им склонове и като си отдъхна, полетя нататък. Денем кръжеше над планетата в слабите слънчеви лъчи, а нощем при леката светлина на двете ѝ луни. Прелиташе над полюсите, вдигаше облаци сняг, връщаше се при екватора и печално виеше сред пустите домове, сякаш търсеше някого.

Не знаеше, че никога вече няма да играе с гъстите коси на младите марсианки, закачливо да докосва полите на широките им празнични дрехи. Той беше просто един вятър и за него хората, дошли на планетата, по нищо не се отличаваха от предишните ѝ обитатели; струваше му се, че всичко си върви постарому.

Но за хората той беше прекалено сух и бръснещ; те се криеха от него в своите метални къщи, а ако излезеха на улицата, обличаха скафандри. Марсианците никога не правеха така. Те го поемаха с пълни гърди, ловяха го с разперени ръце и радостно се смееха, когато галеше лицата им. Хората бяха съвсем други и понякога, когато вятърът се усилваше, се страхуваха от него.

Но той беше просто един вятър и не им се сърдеше. За него светът си беше останал същият. Той кръжеше над полюсите, връщаше се при екватора, дръзко прелиташе над безлюдните улици на градовете и му беше все едно.

Той даже не подозираше колко е самотен.

— *Аз говоря за общите принципи — каза Петровски.*

— *Има ли някакво значение!*

— *Има — каза Петровски. — И на мен вече са ми ясни някои от тези принципи. Най-важният от тях е крайна предпазливост и уважение към безжизнените, според нас, планети. И още: трябва да се опитаме да си представим какъв живот би могъл да се породи в дадените условия, не непременно да прилича на този, който ни е*

известен на Земята, по-скоро обратното. Същественото е колкото се може повече да се откъснем от привичните си представи.

ГЛАСЪТ

Едрият пясък скърцаше под краката като сняг. Фогел затвори очи и си представи, че върви по широко снежно поле и присвива очи от блясъка на слънцето, а боровете, в края на полето, се клатят и в сълзящите му очи се размазват на разноцветни петна; мирише на студ и сняг. Той въздъхна и отвори очи. Беше привикнал към тъмнината и сега различаваше в далечината полегатите склонове на дюните, едва забележими на фона на почти черното небе. Звезди нямаше. На Марс това се случваше извънредно рядко — след големи пясъчни бури, когато хиляди тонове най-ситен прах по няколко денонощия се носят в атмосферата, тогава даже дните напомнят нощи. Фогел се обърна към изоставения всъдеход, но той вече не се виждаше.

До форт Еквадор оставаха осем километра и трябваше цяла нощ да върви, а това беше необичайно и чудесно. Фогел и за миг не съжаляваше, че не провери преди тръгване горивото. Вярно, утре ще се наложи да се връща за машината, да слуша нотациите на Пономаренко, но това ще бъде утре.

Фогел беше голям любител на нови усещания, макар и вътрешно да не си признаваше, но това пристрастие несъмнено изигра не малка роля за появяването му на Марс.

Да се усвоява Марс беше стотици пъти по-трудно, отколкото неизследваните области на Земята, но от романтика нямаше и помен. Перспективният план за усвояването на Марс грижливо предвиждаше всяка стъпка. А романтика, планът не предвиждаше.

Ето защо Фогел гледаше на неочакваното приключение като на дар на съдбата, като компенсация за рухналите надежди.

Той си припомняше многобройните легенди за планетата и със затаен дъх очакваше поне една от тях да се окаже истина. Трябва само да повярваш, твърдеше си той, да повярваш напълно и веднъж завинаги и това непременно ще стане. Съвсем наскоро Малцев му разказа за Гласа на вятъра. Марсианският вятър е почти беззвучен, но понякога, през най-тъмните и дълги нощи, той започва да говори на

неразбираем, но, както казват, не лишен от смисъл език. Проточените думи звучат така, като че ли падат някъде от горе и тръпка до самите кости пронизва неволния слушател. Само няколко човека бяха чували Гласа и по тяхно мнение това беше нещо повече от игра на природата. Някой се беше опитал да го запише на лента, но не излезе нищо и това послужи като повод за официални изявления, че Гласът е явление от психическо естество, обясняващо се с нервна преумора. Никой, освен непоправимите педанти, не повярва и легендата така си и остана, като от време на време се обогатяваше с нови подробности.

Фогел се покатери на гребена на дюната и спря, за да си поеме дъх. Да вървиш по сипкавия пясък не беше лесна работа. Краката му се наляха като че ли с олово и се вдървиха. Фогел легна по гръб и се отпусна. Черното небе изглеждаше толкова близко, че можеше да го пипне както си лежеше, стига да протегне ръка. Фогел така и направи: протегна нагоре ръката си с разперени пръсти, но нищо, освен слабия полъх на вятъра, не почувствува. В паметта му изникна полузабравен стих: „Между пръстите на вятъра пясък струи...“ Дали не го произнесе на глас? Фогел се вслуша.

— Между — пръстите — на — вятъра — пясък — струи — бавно повтори той и почти не чу собствения си глас.

Думите, едва успели да се родят, чезнеха до самите му устни.

— Трябва да вървя — каза Фогел и отново думите му заглъхнаха, като че ли попадаха в безвъздушно пространство или потъваха в памук.

Фогел започна да се спуска по дюната. Правеше го, без самият той да забележи, малко по-бързо от преди. Ронливият пясък се сипеше под краката му и той с мъка запазваше равновесие. „Нима се изплаших? — помисли той. — Нищо особено... просто разреден въздух.“

— Е-хе-хей! — извика той, но не чу вик.

Гърлото му издаде непонятно мърморене, което по-скоро осъзна, отколкото чу. „Какво става?...“ — помисли той и неочаквано за самия себе си побягна, като затъваше в пясъка и размахваше ръце. Силен, гръмотевичен звук го спря. „Какво е това“ — прошепна той и чу Гласа. Непонятни думи, ритмично и тежко като дъждовни капки падаха отгоре и подхванати от ехото се разнасяха навред; връщаха се назад, блъскаха се като вълни в прибой и кънтяха в ушите със силен звън.

— Какво е това?! — беззвучно извика Фогел и падна на пясъка, като стискаше главата си с ръце, но Гласът продължаваше да отеква в мозъка му. Той безстрастно разказваше за нещо — Фогел не разбираше нито дума, но да го слуша му беше непоносимо. Фогел се изправи на колене и погледна с ненавист нагоре. „Стига! Стига! — помисли той. — Не издържам вече!...“

Неочакван порив на вятъра хвърли в лицето му шепа пясък и докато той триеше очи, Гласът утихна. Тишината го оглуши. С мъка се изправи на крака и побягна. След два часа на хоризонта се появиха звездички — светлините на купола на Еквадор. Фогел изхлипа и легна на пясъка. Възпалените му очи горяха, в устата му беше сухо и в зъбите му скърцаше пясък.

Утрото приближаваше.

— *Думите ви ми напомнят една от историите на барон Мюнхаузен — усмихна се Паркър, — същата, в която той се измъкнал сам от блатото, като се дърпал за косата. Според мен, всеки опит да излезем извън пределите на собствените ни представи и логика завършва с подобен парадокс.*

— *Не става дума да променим човешкия начин на мислене — каза Петровски. — Това едва ли е възможно, пък и необходимо ли е? Та нали тогава човек ще престане да бъде човек. Но, струва ми се, че всички видове разум трябва да имат поне една допирна точка, на която основа ще лежи взаимното разбирателство и която трябва да се научим да откриваме.*

Паркър отново се усмихна.

— *Няма да спорим — той се протегна и взе чашата си. — Нека поне за малко да забравим за науката и да поговорим за чисто човешки неща.*

Петровски не отговори.

— *Не ми се сърдете — каза Паркър. — Отговорът на нашия спор е близък. Може би ние даже ще доживеем до този ден. Да пием за бъдещето! За прекрасното бъдеще — той вдигна чашата си и неочаквано намигна, — а то ще отсъди.*

ПАМЕТНИКЪТ НА МАРСИАНЕЦА

Измина необходимият срок и ето, на Марс се появиха поетите. На мястото на суровите първооткриватели винаги идват поети, за да опишат истинските подвизи, а за никога неизвършените да създадат легенди. Така беше на Земята, същото се повтори и на Марс.

Присъщо на поетите е да виждат света различно от обикновените хора, ето защо те виждаха неща, които никой преди тях не беше забелязал. И когато един млад литератор написа фантастична поема, в която изобрази Марс, населен със странни разумни същества, всички я приеха с възторг. Убедително написаното произведение накара читателите да повярват в съществуването на изображения свят, в това се състоеше причината за успеха. Талантливата книга може да ни накара да повярваме във всичко.

Това беше първата голяма поема на младия автор. Последваха я и други. Изминаха много години и когато поетът умря, го признаха за един от най-великите гении на човечеството. На всяка от колонизираните планети му поставиха паметници, а на Марс издигнаха мемориален комплекс, тъй като тук той бе прекарал по-голямата част от живота си и написа най-значителните си произведения.

Издигнаха паметник и на марсианеца, герой на първата книга на поета. Издигнаха го на най-видното място в новата марсианска столица — на скалата, кой знае защо не взривена на времето, така и останала да стърчи посред града.

Многометровата статуя от неръждаема стомана изобразяваше масивно, неповторимо същество с много голяма глава, големи очи и закривен нос. Марсианецът стоеше, здраво стъпил на късите си крака и гледаше към прострелия се под него град. Някои намираха, че в изражението на лицето му има смут и това не им харесваше, тъй като марсианците създадени от поета бяха студени, безчувствени същества. Но както и да е, скоро паметникът стана местната забележителност и по единодушното мнение на туристите украсяваше столицата.

Неслучайно го беше създал най-известният скулптор на Марс. По негово искане около скалата поставиха десетина мощни прожектора, които нощем осветяваха паметника.

Марсианецът гледаше града и в кръглите му очи наистина можеше да се прочете объркване. Градът, над който той се издигаше, му беше чужд. Той не познаваше родната си планета, преобразена от ръцете на хората и най-вече — не познаваше себе си...

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 7 от 1976 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.